

Derwin Schorren (links) en Jelle van der Knoop: „We laten ons niet leiden, we zijn onafhankelijk.” FOTO'S JAN ZEEMAN

INTERVIEW

Al 10 jaar vecht de Groninger Bodem Beweging voor de belangen van de bewoners van het gasgebied. „Je kunt het niet loslaten”, zeggen voorzitter Jelle van der Knoop en vicevoorzitter Derwin Schorren.

GERD VAN HOFSLT
JOHAN DE VEER

De gasstrijd – die is toch bijna gestreden? De kraan gaat over een paar jaar dicht, de schade wordt tegenwoordig vlot afgehandeld en de versterking, die begint volgend jaar toch weer? Je zou haast zeggen dat de Groninger Bodem Beweging, die 6 november 2009 werd opgericht uit zorg over de aardbevingen in Groningen, geleidelijk aan kan afbouwen.

Niet dus, zeggen voorzitter Jelle van der Knoop (69) en vicevoorzitter Derwin Schorren (53) in de woonboerderij van de voorzitter in Stedum. Van der Knoop was 10 jaar geleden medeoprichter van de GBB. Hij heeft er na al die jaren nog immer een dagtaak aan. „Ik ben er fulltime mee bezig, ik steek er zo'n 40 uur per week in. Je kunt het niet loslaten. Ik heb vaak gedacht: ik stop ermee. Maar het onrecht is er nog steeds.”

Volgens Van der Knoop is bij veel Groningers de gasellende naar binnen geslagen. Dat doet pijn. „De bedoeling is dat we alle privé-ellende via onze beweging kanaliseren. Je hoort mensen zeggen dat ze moegestreden zijn en er niet meer mee bezig willen zijn. Maar de ongelijke strijd tegen de oliemaatschappijen en de Nederlandse staat maakt ons juist strijdlustig.”

Worden jullie gewaardeerd?

„Het hangt ervan af aan wie je het vraagt”, zegt Van der Knoop. „De waardering thuis houdt niet altijd over”, merkt Schorren lachend op.

„Mijn vrouw en kinderen luisteren nooit naar de radio. Als ik vertel dat ik 's avonds op televisie ben, zeggen ze 'o, leuk'. En als ik zeg dat ik 's avonds weg moet, roepen ze in koor: Gêébéébéé.”

Van der Knoop: „Toen de gasellende begon, dacht ik dat we binnen een jaar 5000 leden zouden hebben. Dat was niet zo, terwijl we toch nuttige dingen deden. Ik was teleurgesteld. Toch denk je dan: lijdzaam afwachten en nietsdoen is geen optie. De waarheid moet op tafel komen. Dit werk kan slopend zijn, maar het levert ook energie op.”

Toch kon hij er in 2016 even niet meer tegen. „Er was zo verschrikkelijk veel te doen. Het schoot niet op en dat doet iets met je. Ik ben er een halfjaar uit geweest. Ik werd steeds kwader bij vergaderingen. Soms voelde ik de woede opborrelen”, erkent de voorzitter.

„We weten tegen wie we strijden. We kennen onze tegenstanders en hebben hun gedragingen leren lezen”, zegt Schorren. „Het spelletje is ook leuk, het is strategisch. Af en toe worden er steken uitgedeeld. Soms moet je incasseren”, peinst Van der Knoop.

Jullie praten regelmatig mee in Den Haag. Wordt er echt geluisterd?

Van der Knoop geeft een voorbeeld van een overleg met toenmalig minister Henk Kamp. „Ik mocht zeggen wat ik vond en dat deed ik. Toen ik klaar was, ging hij meteen over naar het volgende punt. Onze voormalige voorzitter Corine Jansen heeft tijdens een vergadering trouwens een keer ons manifest voorgelezen, zodat we Kamp dwongen naar ons te luisteren.”

Worden jullie serieus genomen?

Schorren: „Je weet dat dit spel lang duurt. We hebben onze punten wel binnengehaald. Soms pas achteraf. Wij zeiden steeds: draai die gaskraan nou dicht. Dat heeft Wiebes nu gedaan.”

Van der Knoop: „Ik denk wel dat wij serieus worden genomen. Een voorbeeld: we hebben veel aangepakt tegen Hans Alders, de Nationaal Coördinator Groningen. We hebben hem behoorlijk fel op de huid gezeten. Maar nadat hij was opgestapt, werd hij wel lid van de GBB.”

De betekenis van de Groninger Bodem Beweging zit hem ook niet alleen in het vragen van aandacht voor de standpunten van de groep en het aanwezig zijn bij bijeenkomsten, verduidelijkt Schorren. Andere partijen die bij het gasdossier zijn betrokken, maken ook gebruik van de GBB. „Soms hebben ze je nodig. En word je ook hun boodschapper.”

Van der Knoop noemt een voorbeeld. „We moesten bij Max van den

Na tien jaar nog even strijdlustig

Jelle van der Knoop (69, links) woont in Stedum met zijn partner Willemijntje van den Handel. Hij is socioloog, gespecialiseerd op het gebied van strategische besluitvorming. In 2009 was hij mede-oprichter van de Groninger Bodem Beweging, waarvan hij nu voorzitter is.

Derwin Schorren (53) woont in Stitsweerd. Hij is de partner van Liesbeth en heeft samen met haar twee dochters van 18 en 13 jaar. Schorren, die geschiedenis heeft gestudeerd, publiceerde onder meer een boek over schrijver/dichter Jan Boer. Hij is projectleider aan de Hanzehogeschool Groningen.

Berg komen, de vorige commissaris. Hij zei dat hij wel wat maatschappelijke onrust kon gebruiken om zijn standpunt kracht bij te zetten in de onderhandelingen. Toen het 'miljard van Max' er was, moesten we weer bij hem komen. De boodschap was toen om een beetje rustig aan te doen. Soms moet je je zegeningen tellen, zei hij. Maar we laten ons niet leiden, we zijn onafhankelijk.”

Jullie hebben 4000 leden, maar er wonen veel meer mensen in het aardbevingengebied.

„Meer dan 4000 leden en daar zitten heel veel gezinnen bij. Bij onze laatste fakkeloptocht liepen er 12.000 mensen mee. We zijn wel degelijk een beweging geworden. Maar ik weet niet of het lukte ooit nog zo veel mensen op de been te krijgen. Heel veel mensen houden de ellende liever achter de voordeur”, denkt Schorren.

Van der Knoop erkent soms teleurgesteld te zijn in de weerklank die de GBB kreeg. Het bleek lastig mensen te mobiliseren. „Een groot deel van de bevolking denkt: het zal wel. Dat steekt me wel eens. Als we leden gingen werven op straat, kre-

gen we vaak te horen dat het voeren van actie nutteloos was. Het zijn heel grote spelers, dat heeft geen zin, zeiden mensen. En anderen zeiden: ik wil me hier niet mee bezighouden.”

Zijn er verschillende richtingen binnen de GBB?

Van der Knoop: „We hebben vleugels, dat houd je toch. We hebben een radicale vleugel en een gematigde vleugel. De ene wilde meer de straat op, de andere vooral meepraten. Ik vind dat je beide moet doen. Of beter: je moet aan tafel zitten, de straat op, naar de rechter en bij de media je verhaal laten horen.”

Wordt er in Nederland nu anders gekeken naar de problemen in Groningen?

Beide bestuursleden knikken bevestigend. De lastige situatie in het aardbevingengebied is inmiddels ook onder de lissel bekend. Dat bleek bijvoorbeeld uit het feit dat de Tweede Kamer het voorstel om een parlementaire enquête naar de gaswinning te houden unaniem heeft aangenomen. „Ik hoorde in 2014 op de radio al praten over de 'GBB', zonder dat werd uitgelegd wat dat precies was. Men ging er dus van uit dat luisteraars dat al wisten”, aldus Schorren.

„De omvang van het onrecht helpt ook mee. Iedereen ziet dat dit een ernstige zaak is”, denkt de voorzitter van de GBB.

Hij signaleert wel dat de vooruitgang nu niet bepaald aan Den Haag is te danken. „De overheid heeft ons laten zitten, de belangen waren te groot. Alle veranderingen in Groningen zijn afgedwongen. Door de rechter, de publieke opinie en de Tweede Kamer. Uiteindelijk kwamen ze over de brug.”

„Vergeet ook niet de tik op de vingers die Nederland in Genève kreeg van de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties. Dat vinden ze in Den Haag heel vervelend. Net als de strafrechtelijke vervolging van de NAM die onze advocaat Gerard Spong probeert af te dwingen”, vult Schorren aan.

Hoe moet het nu verder met de versterking in Groningen?

Van der Knoop: „Wiebes zegt steeds: het gaat om de veiligheid. Dus als de veiligheid van woningen in het geding is, moet je versterken. Er loopt momenteel een onderzoek waaruit blijkt dat veel huizen vermoedelijk toch versterkt moeten worden. Waarschijnlijk zijn er ook veel huizen die eerder nog niet bekend waren, die als nog versterkt moeten worden. De risico's lijken dus onderschat. En ze hebben huizen onderzocht die volgens de NAM veilig zijn.

Ook die lijken nu toch onveilig.”

„Je kunt geen 26.000 huizen versterken in een paar jaar. Dat lukt niet. Er zijn tal van dilemma's. Echter, je kunt niet stoppen met de versterking, vind ik. Je moet dat juist zo snel mogelijk doen. Ik denk dat Wiebes een deal met de NAM heeft. Ze hebben gezegd: jullie mogen de versterking overnemen, maar dan wel volgens onze criteria. Hoe meer deze operatie wordt uitgesteld, hoe meer geld er wordt bespaard.”

„We willen graag dat de overheid hier haar verantwoordelijkheid neemt. Maar ambtenaren van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat zijn daar duidelijk over. Zij zeggen: uiteindelijk gaat het alleen maar om de centen”, aldus Van der Knoop.

„De grote vraag is natuurlijk: geloven ze in Den Haag nog echt dat er een zware aardbeving komt? Ze denken dat het wel meevalt. Dat bepaalt hun handelen. Maar: je hebt geen keus. Het kan gebeuren, dus moet je maatregelen nemen.”

„Al die kleine bevinkjes vermorselen de huizen net zo goed”, denkt zijn collega-bestuurder. „Daarom moeten bij de aanpak schadeherstel en versterking heel dicht bij elkaar komen.”

Hoe ziet Groningen er over 10 jaar uit?

Van der Knoop: „Het kan twee kanten op. Of het gaat zoals nu, met pappen en nathouden voor wat betreft de versterking en het blijft dan bij die 1,15 miljard euro voor Groningen. Dan zie ik het somber in. Maar als het rijk wel een draai maakt en zijn verantwoordelijkheid neemt, kan het nog goed komen.”

„Politici en bestuurders kijken maar een paar jaar vooruit. Dat is allemaal kortetermijndenken vanwege de verkiezingen. Er moet een omslag komen, je moet veel meer letten op de lange termijn en je daar op richten. Dan pas kun je iets opbouwen”, vindt Schorren.

De provincie maakt geen bezwaar tegen het nieuwe gasbesluit van Wiebes. Jullie doen dat wel.

„We vinden dat wat naief van de provincie”, zegt Schorren. „Ze doen niet met ons mee. Daarmee laten ze niet ons, maar de bewoners van Groningen vallen.”

Van der Knoop had het ook graag anders gezien. „Door geen bezwaar te maken bij de Raad van State, suggereert je naar de buitenwereld dat het allemaal wel goed komt in Groningen. Dan kun je wel een brief aan de minister schrijven, maar dat zegt niet zoveel. Voor ons staat één ding als een paal boven water: in Groningen gaat het nog heel lang niet goed.”